

นายจ้าง

ตาม พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน ม.5 ได้นิยามคำว่า "นายจ้าง" หมายถึง ผู้ซึ่งตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงานโดยจ่ายค่าจ้างให้ และให้หมายรวมถึง

- ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้กระทำการแทนนายจ้าง
- กรณีเป็นนิติบุคคลให้หมายรวมถึง ผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล และผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล
- กรณีที่ผู้ประกอบการได้ว่าจ้างด้วยวิธีเหมาค่าแรง โดยมอบให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดรับช่วงไปควบคุมดูแลการทำงานและรับผิดชอบจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างอีกทอดหนึ่ง
- กรณีที่มอบหมายให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นผู้จัดหาลูกจ้างมาทำงาน อันมิใช่การประกอบธุรกิจจัดหางาน โดยลักษณะการทำงานนั้นเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดในกระบวนการผลิตหรือธุรกิจในความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ

ความหมายของการมอบหมายให้กระทำการแทนนายจ้าง

ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้กระทำการแทนนายจ้างจะต้องมีอำนาจกระทำการเช่นเดียวกับเจ้าของหรือผู้มอบอำนาจ คือ มีอำนาจเช่นเดียวกับผู้ที่มอบหมายให้กระทำการแทน หากไม่มีอำนาจตัดสินใจเช่นเดียวกับเจ้าของหรือผู้มอบอำนาจ ไม่ถือว่าเป็น "นายจ้าง"

ข้อพิจารณากรณีนายจ้างเป็นนิติบุคคล

- ผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล ถือว่า เป็นตัวแทนของนิติบุคคล ซึ่งได้จดทะเบียนไว้ตามกฎหมายว่ามีอำนาจในการทำนิติสัมพันธ์ใดๆ ในนามนิติบุคคลต่อบุคคลภายนอก และในการจ้างแรงงานคือผู้แสดงเจตนาตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงานแทนนิติบุคคล
- การที่หลายๆบริษัทรวมกันเป็นกลุ่มบริษัทในเครือ โดยอาจมีกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลเป็นชุดเดียวกันหรือคนเดียวกัน แต่ในทางกฎหมายแล้ว แต่ละบุคคลจะมีฐานะเป็น "นายจ้าง" แยกต่างหากจากกัน การที่ลูกจ้างได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานในกลุ่มบริษัทในเครือ บริษัทที่จะมีฐานะเป็น "นายจ้าง" ของลูกจ้างนั้นก็คือบริษัทที่ตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงานและเป็นผู้จ่ายค่าจ้างให้
- ผู้ได้รับมอบหมายจากผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล โดยกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลได้มอบอำนาจให้ผู้ใดคนหนึ่งเป็นผู้มีอำนาจทำการรับลูกจ้างเข้าทำงาน จ่ายค่าจ้าง ชำระค่าจ้าง เลิกจ้าง หรือลงโทษลูกจ้างได้ ในกรณีเช่นนี้ ผู้ที่ได้รับมอบหมาย(มอบอำนาจ)จากกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล ถือว่าเป็น "นายจ้าง"

ซึ่งบุคคลดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่ในฐานะ "นายจ้าง" ซึ่งเป็นนิติบุคคล การใดที่กระทำไปภายในขอบเขตที่ได้รับมอบอำนาจ จึงเป็นการกระทำในนามของนิติบุคคล ไม่มีผลผูกพันหรือรับผิดชอบส่วนตัว

ผู้จ้างเหมาแรงงาน

พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน ม. 5 (3) กำหนดให้ผู้ประกอบการกิจการที่ว่าจ้างผู้อื่นทำงานโดยวิธีเหมาค่าแรง ถือเป็นนายจ้างของลูกจ้างของผู้รับเหมาด้วย ดังมีหลักเกณฑ์สำคัญดังนี้

- ผู้ประกอบการกิจการทำงานในกระบวนการผลิตหรือธุรกิจในความรับผิดชอบของตน
- ให้ผู้อื่นรับเหมาค่าแรงไปทำ
- ให้ผู้รับเหมาควบคุมการทำงานและจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างหรือให้ผู้ที่มีใบผู้จัดหางานจัดหาลูกจ้างมาทำงานให้

หลักเกณฑ์ดังกล่าวมีข้อพิจารณาดังนี้

- งานที่มอบให้ผู้อื่นรับไปทำนั้นต้องเป็นงานในกระบวนการผลิตหรือธุรกิจในความรับผิดชอบของผู้จ้างเหมา
- การจ้างเหมา ต้องใช้วิธีเหมาค่าแรง กล่าวคือ ผู้จ้างเหมาออกกำริสุด ส่วนผู้รับจ้างเหมาคิดเฉพาะค่าแรงเท่านั้น หากผู้รับเหมาออกกำริสุดและออกแรงด้วย จะเป็นซื้อขายมีรับเหมาค่าแรง
- ผู้รับเหมาต้องควบคุมการทำงานและจ่ายค่าจ้างให้
- กฎหมายถือว่าผู้จ้างเหมาเป็นนายจ้างของลูกจ้างของผู้รับเหมาต้องรับผิดชอบร่วมกัน

- เมื่อกฎหมายถือว่าผู้จ้างเหมาเป็นนายจ้างของลูกจ้างของผู้รับเหมา ผู้จ้างเหมาจึงต้องรับผิดชอบต่อลูกจ้างของผู้รับเหมาด้วย แต่รับผิดชอบเฉพาะลูกจ้างของผู้รับจ้างเหมาที่มาทำงานให้แก่ผู้รับเหมาเท่านั้น
- กฎหมายให้รับผิดชอบร่วมกับผู้รับจ้างเหมาซึ่งเป็นนายจ้างของลูกจ้างโดยตรงในฐานะลูกหนี้ร่วม คือต้องรับผิดชอบกว่าจะชำระหนี้จนสิ้นเชิง มิใช่รับผิดชอบตามส่วนคนละเท่าๆกัน
- ผู้จ้างเหมาถือเป็นนายจ้างของลูกจ้างของผู้รับเหมา จึงต้องรับผิดชอบในสิทธิของลูกจ้างตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน ผู้จ้างเหมาไม่ต้องรับผิดชอบในสิทธิตามกฎหมายอื่น
- ผู้จ้างเหมาต้องรับผิดชอบ กฎหมายบัญญัติไว้ไม่ชัดเจนจึงแปลว่ารับผิดชอบเพียงเท่างานที่มอบหมายให้ทำตามระยะเวลาที่ทำเท่านั้น
- ผู้จ้างเหมาไล่เบียดผู้รับจ้างเหมาได้

ผู้ต้องรับผิดชอบร่วมกับนายจ้าง

พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงานฯ ได้บัญญัติให้ผู้รับเหมาขั้นต้นหรือผู้รับเหมาช่วงต้องร่วมรับผิดชอบกับผู้รับเหมาช่วงถัดขึ้นตลอดสายตามมาตรา 12 ดังนี้

มาตรา 12 ในกรณีที่นายจ้างเป็นผู้รับเหมาช่วง ให้ผู้รับเหมาช่วงถัดขึ้นไป หากมีตลอดสายจนถึงผู้รับเหมาขั้นต้นร่วมรับผิดชอบกับผู้รับเหมาช่วงซึ่งเป็นนายจ้างในค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด ค่าล่วงเวลาในวันหยุด ค่าชดเชย ค่าชดเชยพิเศษ เงินสะสม เงินสมทบ หรือเงินเพิ่ม

ให้ผู้รับเหมาขั้นต้น หรือ ผู้รับเหมาช่วงตามวรรคหนึ่งมีสิทธิไล่เบียดเงินที่ได้จ่ายไปแล้วตามวรรคหนึ่งคืนจากผู้รับเหมาช่วงซึ่งเป็นนายจ้าง

บทบัญญัติดังกล่าวมีหลักเกณฑ์ดังนี้

- ผู้รับเหมาขั้นต้น หรือผู้รับเหมาช่วง นำงานที่ตนรับเหมามาให้ผู้รับเหมาช่วงไปทำต่อ
- ผู้รับเหมาขั้นต้น หรือผู้รับเหมาช่วง ต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้รับเหมาช่วงถัดไปจนตลอดสายในเงินต่างๆตามกฎหมาย

ผู้รับเหมาขั้นต้นหรือผู้รับเหมาช่วงนี้รับผิดชอบแทนผู้รับเหมาช่วงไปแล้ว มีสิทธิไล่เบียดเอาคืนจากผู้รับเหมาช่วงซึ่งเป็นนายจ้าง